

Seniorbladet

Organ för Arbetsmiljöseniorerna, Seniorföreningen vid
Arbetsmiljöverket och Arbetslivsinstitutet.

Nr 2, 2023

Redaktör: Arne Stråby

E-post red: arne.straby@telia.com

Hej alla seniorer!

Det här numret av Seniorbladet är tyvärr mycket försenat. Det borde ha kommit kanske i augusti. Men då hade redaktören råkat ut för ett olycksfall och låg på sjukhus i nio dagar. Det störde en del för oss under hösten.

Rapporter från de flesta av årets (2023) aktiviteter finns med i detta nummer. I nr 1, 2024, som distribueras samtidigt, finns referat från vårt besök på Norra Begravningsplatsen och Polismuseet. Här finns också information om vårens program.

Konstvisning hos SE-banken

Den 21 februari samlades en grupp Arbetsmiljöseniorer för att få en visning av konst i SEB:s huvudkontor i Solna 2017–2018 slogs tre tidigare kontor ihop till ett. Därvid bestämde man sig för att sälja den konst man hade i de tidigare lokalerna och investera de medel detta gav i ny nordisk konst. Den skulle nu ha tyngdpunkt på kvinnliga konstnärer, då den tidigare dominerats av manliga.

Enligt vår guide, Martin Joanson, är konstsamlingen nu en av de bästa i Skandinavien. Den består av 225 konstverk av 65 olika konstnärer. Vi fick nu se ett urval av dem. Gert Wingård har stått för interiören i huset.

Visningen inleddes med ett drygt sex meter långt verk av den norska konstnären Fredrik Vaerslev. I samma del av lokalerna fanns också en skulptur med flera figurer av Klara Kristovara. Vi vandrade vidare och fick se verk av den svenska duon Goldin och Senneby, Ulf Rollof och flera andra. Samlingen har konstverk av de tio bästa svenska kvinnliga konstnärerna från alla tider. Bland dem såg vi verk av Karin Mamma Andersson och Hilma av Klint. I en lokal med högt i tak finns en ca 4,7 meter hög skulptur av Cajsja von Zeipel. En stor sfärisk grön glasskulptur av Olafur Eliasson hänger i taket i ett annat utrymme.

Visningen var helt kostnadsfri för oss. Ett tips till er som inte hade möjlighet att vara med på denna är att en hel del information om SEB:s konst finns på deras hemsida.

Agneta Karlström

Besök vid Carl Eldhs museum

Högt uppe i Bellevueparken ligger Carl Eldhs museum. Hans ateljé byggdes efter ritningar av Ragnar Östberg. Huset var skulptören Carl Eldhs arbetsplats. Carl Eldh porträtterade många historiska och samtida personer. Museet är fyllt av gipser och verk av Eldh. August Strindberg känner man igen i flera upplagor. Vår guide berättade var på många olika platser man kan se Carl Eldhs statyer idag. Många verk känner vi igen från olika offentliga miljöer. Ett flertal av dem återfinns i Ragnar Östbergs stadshus.

Carl Eldhs dotter Britta Eldh startade museet 1963. Hon anlade också trädgården kring museet. Lokalen används till utställningar med nutida konstnärer. Besöket avslutades med en lätt lunch i vårsolen i en närliggande trädgård.

Kerstin Wahlberg

Brandkårmuseet

Den 31 maj hade vi ett givande besök vid Brandkårmuseet på Söder, som även utgör världens äldsta brandstation. Det är Katarina Brandstation, som nyligen har fått bekräftat från Guinness Rekordbok att den faktiskt är

världens äldsta som ännu är kvar i samma hus sedan 1876.

Vi togs väl emot med kaffe och dopp vid dukade bord och fick där information om stationens historia och om kamratföreningen Röde Hanen, som sköter stationen/museet med dess innehåll av gamla fordon och redskap.

Sedan fick vi gå runt och se mer av samlingarna. Föreningen har ett förråd av historiskt intressanta bilder, men det förvaras och sköts av Stockholms Stadsmuseum. Brandbilarna har ändrats till allt modernare med åren. Från början var det häst och vagn som gällde, och stallen har byggts om till garage för avancerade bilar. De sista hästarna försvann 1916 berättade man.

Arne Stråby

Besök vid Rosersbergs slott

Den 17 augusti besökte 18 seniorer Rosersbergs slott norr om Stockholm i strålande väder.

På Rosersberg har tiden stått stilla. Rummen står nästan orörda från tiden 1795–1860 med välbevarade inredningar och samlingar. Karl XIV Johan och drottning Desideria var de sista kungligheterna som bodde i slottet Rosersberg.

Familjen Oxenstierna uppförde slottet på 1630-talet. 1762 blev det kungligt, när staten skänkte Rosersberg till Gustav III:s yngre bror Karl XIII. På Rosersberg levde Karl XIV Johan och Desideria ett behagligt sommarliv. Den vidsträckta parken bidrar till charmen på Rosersberg.

Karl XIV Johans sängkammare är en av Sveriges förnämsta inredningar från 1800-talets första årtionden. Guiden berättade mycket intressant om konsten på slottet och hur det är en "kamp" mellan slotten om vilka föremål som ska finnas på de olika kungliga slotten. Efteråt smakade fiket utmärkt på terrassen ut mot parken.

Lars Gerdén

Konstvandring på Östermalm

Vi samlades den 21 september på Eriksbergsplan, som hette Träsktorget på 1790-talet. Här fanns alltså ett stort träsk som sträckte sig bort till Surbrunnsgatan. En bäck ledde det avrinnande vattnet ner till Nybroviken längs hela Birger Jarlsgatan.

1810 flyttade Kåken hit från Norrmalm. Kåken var fängelset och här fanns också en skampåle. 1865 hette platsen Roslagstorg och hit kom bönderna från Roslagen och sålde sina varor. Sen 1850 heter platsen Eriksbergsplan.

En skulptur i brons av Karl Göte Bejemark "Fordon" pryder nu platsen.

Vi vandrade vidare bort mot Shells gamla huvudkontor på Birger Jarlsgatan, uppförd 1927. Här finns nu Wallenstam byggföretag som har i sin logga en myra. 2014 uppfördes

konstverket "Två myror" av Torgny Larsson. Myrorna, som symboliserar flit är gjorda i 200 gångers förstoring.

Vi besökte så Ellen Keys park som är en lekplats för barn med temat Ellen Keys vardagsrum och trädgård. Här står också Ellen Key staty. Vi promenerade sedan förbi gamla arkitekturskolan uppförd i brysk betong och mot KTH.

Tekniska högskolan KTH uppfördes under 1914-1917 och arkitekt Erik Lallerstedt var huvudansvarig. Skolan är rikt utsmyckad med konst och dåtidens mest framträdande konstnärer är representerade som Carl Milles med Industribrunnen och Ivar Johnsson med mänskliga husreliefer föreställande olika fackområden inom kemi, arkitektur och väg- och vattenbyggnad.

Som avslutning tittade vi på den allra första byggnaden där arkitekter utbildades och sedan den allra senaste, Kasper, Salvinprisvinnare 2015.

Eva Geijer

Pythagoras industrimuseum

Den 17 oktober samlades vi på Bergstugan, i Norrtälje för gemensam lunch före visningen av Pythagoras. Bergstugan ligger högt upp med utsikt över Norrtälje med omgivning. Efter lunch samlades vi vid museet, där Daniel tog emot oss.

Han berättade om hur verksamheten startade 1898 med att driva fabriksrörelse. Företaget har döpts efter filosofen Pythagoras. De första åren tillverkade man räknesnurror, lås och beslag. Från 1906 sålde och utvecklade AB Pythagoras förgasar- och tändkulemotorer. Ca 4000-5000 motorer tillverkades.

Företaget blev Norrtäljes största industri med ett 80-tal anställda. Fabriken står kvar i nästan orört skick, sedan verksamheten dog ut på 1960-talet. Fabriken är ett levande museum. Vi fick se och höra tändkulemotorn med sitt puffande, svarvar och fräsmaskiner.

Daniel beskrev arbetet med maskinerna och hur rätt unga pojkar utnyttjades.

Vi lämnade Norrtälje efter en resa genom riktigt gammal och intressant teknik- och arbetsmiljöhistoria.

Kerstin Wahlberg

Askungen på Folkoperan

Den 19 oktober hade vårt teaterombud Lena Papaioannou ordnat en trevlig helkväll på Folkoperan. Det var Rossinis opera Askungen, som bygger på en gammal folksaga om Askungen, som behandlas illa av sin styvfar och sina styvsysstrar. Men till slut blir det hon som vinner prinsens hjärta och kan flytta till honom i palatset. Ett par ovanligt små skor spelar en viktig roll där.

Det blev en helgjuten föreställning, som fick goda omdömen i pressen. Josefine Andersson spelar huvudrollen som Askungen, och som prinsen Ramiro fick vi höra Conny Thimander. För regin svarade Nora Nilsson.

Arne Stråby

Övrigt under året

Vi har också besökt Riksdagshuset och haft årsmöte och höstmöte.